

PRESUDA SUDA

6. veljače 1973.(*)

„Haecht II.”

U predmetu 48/72,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku, na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u, koji je uputio Tribunal de commerce de Liège (Trgovački sud u Liègeu, Belgija) u postupku između

SA Brasserie de Haecht, sa sjedištem u Boortmeerbeeku,

i

supružnika Wilkin-Janssen, s prebivalištem u Esneuxu,

o tumačenju članka 85. Ugovora o EEZ-u i članaka 2., 3., 4., 5., 6. i 9. Uredbe Vijeća br. 17 od 6. veljače 1962., Prve uredbe o provedbi članaka 85. i 86. Ugovora o EEZ-u, SL 1962., str. 204. i sljedeće (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 3., str. 3.),

SUD,

u sastavu: R. Lecourt, predsjednik, R. Monaco i P. Pescatore, predsjednici vijeća, A. M. Donner (izvjestitelj) i J. Martens de Wilmars, suci,

nezavisni odvjetnik: K. Römer,

tajnik: A. Van Houtte,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Odlukom od 27. lipnja 1972., koju je tajništvo Suda zaprimilo 11. srpnja 1972., Tribunal de commerce de Liège (Trgovački sud u Liègeu) uputio je Sudu na temelju članka 177. Ugovora tri pitanja o tumačenju članka 85. Ugovora i Uredbe Vijeća br. 17 od 6. veljače 1962., Prve uredbe o provedbi članaka 85. i 86. Ugovora (SL 1962., str. 13.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 3., str. 3.).

Opća razmatranja o pitanjima

- 2 Prema članku 85. stavku 2. Ugovora, stupanjem na snagu Ugovora, sporazumi i odluke zabranjeni tim člankom ništavi su.
- 3 Iako je zabrana iz članka 85. stavka 1. ublažena mogućnošću da se na temelju članka 85. stavka 3. odrede odstupanja, Ugovor ne sadrži nikakve prijelazne odredbe o učincima članka 85. stavka 2. na sporazume i odluke koji postoje na dan stupanja na snagu Ugovora, ili o učincima Uredbe br. 17.
- 4 Izostavljenost tih odredaba dovela je do nejasnoća, a situacija je još nejasnija zbog činjenice da su, osim moguće intervencije Komisije na temelju uredbi i direktiva iz članka 87., zbog izravnog učinka članka 85. stavka 2., sudovi nadležni utvrditi ništetnost zabranjenih sporazuma i odluka.
- 5 Naime, dok prva mogućnost pruža potrebnu fleksibilnost da se u obzir uzmu posebnosti svakog slučaja, članak 85. stavak 2., čija je svrha važnoj zabrani pridružiti stroge sankcije, zbog svoje naravi ne dopušta sudu da intervenira s istom fleksibilnošću.
- 6 Iako je pri određivanju nadležnosti Komisije Uredbom br. 17, a osobito njezinim člankom 7., Komisiji omogućeno da vodi računa o općem načelu pravne sigurnosti, ta uredba nije ublažila – što, uostalom, nije ni mogla – učinke članka 85. stavka 2., nego je, upravo suprotno, člankom 1. potvrdila da su, ne dovodeći u pitanje svoje članke 6., 7. i 23., sporazumi, odluke i usklađena djelovanja iz članka 85. stavka 1. zabranjeni bez potrebe za prethodnom odlukom u tom smislu.
- 7 Tako je određivanje načina usklađivanja sudske primjene članka 85. stavka 2. s poštovanjem gore navedenog općeg načela pravne sigurnosti bilo prepušteno isključivoj ocjeni sudova.
- 8 Dakle, s aspekta primjene članka 85. stavka 2. treba razlikovati sporazume i odluke koji su postojali prije nego što se članak 85. počeo provoditi Uredbom br. 17, u daljnjem tekstu „stari sporazumi”, od sporazuma i odluka sklopljenih nakon tog datuma, u daljnjem tekstu „novi sporazumi”.
- 9 U svezi sa starim sporazumima, načelo povjerenja u valjanost ugovora zahtijeva da, osobito kada je sporazum bio notificiran u skladu s odredbama Uredbe br. 17, tek nakon što je Komisija donijela odluku na temelju te uredbe, Sud može utvrditi automatsku ništetnost sporazuma.
- 10 U svezi s novim sporazumima, budući da uredba pretpostavlja da se, sve dok Komisija ne donese odluku, sporazum može provesti samo na vlastitu odgovornost stranaka, notifikacije u skladu s člankom 4. stavkom 1. Uredbe br. 17. nemaju suspenzivan učinak.
- 11 Iako načelo pravne sigurnosti zahtijeva da se pri primjeni zabrana iz članka 85. u obzir trebaju uzeti znatna kašnjenja s kojima Komisija ponekad izvršava svoje ovlasti, ta okolnost ipak ne može osloboditi sudove obveze odlučivanja o zahtjevima zainteresiranih strana koje se pozivaju na ništetnost.

- 12 U takvom je slučaju na sudu da ocijeni, podložno možebitnoj primjeni članka 177., postoji li razlog da se postupak privremeno zaustavi kako bi stranke mogle pribaviti stajalište Komisije, osim ako sud ne utvrdi ili da sporazum nema nikakav osjetan učinak na tržišno natjecanje ili trgovinu među državama članicama ili da je sporazum nedvojbeno nespojiv s člankom 85.
- 13 Iako se ta razmatranja odnose osobito na sporazume koji sukladno članku 4. uredbe podliježu obvezi notifikacije, ona su podjednako primjenjiva na sporazume koji ne podliježu toj obvezi, pri čemu to izuzeće ukazuje samo na to da je riječ o sporazumima koji su općenito manje štetni za neometano funkcioniranje zajedničkog tržišta.

Prvo pitanje

- 14 Prvim se pitanjem želi saznati mora li se smatrati da je Komisija pokrenula postupak na temelju članaka 2., 3. i 6. Uredbe br. 17 od trenutka kada potvrdi primitak zahtjeva za izdavanje negativnog mišljenja ili notifikacije u svrhu odobravanja izuzeća na temelju članka 85. stavka 3. Ugovora.
- 15 Pitanje se očito odnosi na odredbu članka 9. stavka 3. Uredbe prema kojoj „sve dok Komisija ne pokrene postupak na temelju članaka 2., 3. ili 6., tijela vlasti država članica ostaju nadležna primjenjivati članak 85. stavak 1. u skladu s člankom 88. Ugovora” [neslužbeni prijevod].
- 16 Bez potrebe za ponovnim razmatranjem pitanja odnose li se riječi „tijela vlasti država članica” [neslužbeni prijevod] iz članka 9. i na nacionalne sudove koji postupaju na temelju članka 85. stavka 2. Ugovora, u ovom je slučaju dovoljno utvrditi da se članak 9., kada govori o pokretanju postupka na temelju članaka 2., 3. ili 6., očito odnosi na autoritativan akt Komisije kojim se izražava njezina volja da donese odluku na temelju navedenih članaka.
- 17 Puka potvrda primitka, koja ni izdaleka nije iskaz volje, nego je obični upravni akt, ne može se kao takva smatrati aktom tijela vlasti.
- 18 Slijedom toga, puka potvrda primitka zahtjeva za izdavanje negativnog mišljenja ili notifikacije kako bi se na temelju članka 85. stavka 3. Ugovora odobrilo izuzeće ne može se smatrati pokretanjem postupka na temelju članka 2., 3. ili 6. Uredbe br. 17.

Drugo pitanje

- 19 Ovo se pitanje odnosi na to može li se notifikacija tipskog ugovora iz 1969. smatrati notifikacijom sličnog ugovora sklopljenog 1963.
- 20 Iz Uredbe Komisije 27/62 od 3. svibnja 1962. (SL 1962., str. 1118.) i njoj priloženih obrazaca proizlazi da je prema mišljenju Komisije notifikacija tipskog ugovora, osim što pojednostavljuje upravni postupak, dovoljna za učinkoviti nadzor ugovora koji bi mogli biti protivni članku 85.
- 21 Stoga je, kada je riječ o ugovorima istog sadržaja koje je sklopio isti poduzetnik, svrha notifikacije postignuta samom notifikacijom tipskog ugovora.

- 22 Međutim, iz tih općih razmatranja proizlazi da notifikacija iz 1969., koja je stoga izvan rokova predviđenih člankom 5. stavkom 1. i člankom 7. stavkom 2. Uredbe br. 17., nije takve naravi da bi notificiranim tipskim ugovorima pridala značaj starih sporazuma čak i ako su oni postojali prije stupanja na snagu te uredbe.
- 23 Iz navedenoga proizlazi da se propisna notifikacija jednog tipskog ugovora treba smatrati propisnom notifikacijom svih ugovora istog sadržaja, uključujući prethodnih, koje je sklopio isti poduzetnik.

Treće pitanje

- 24 Ovim se pitanjem želi saznati smatra li se da ništetnost na temelju članka 85. stavka 2. sporazuma oslobođenih notifikacije nastupa danom na koji se jedna od ugovornih strana propisno pozove na nju ili tek danom presude ili odluke Komisije kojom se ona utvrđuje.
- 25 Iz prethodnih općih razmatranja proizlazi da je učinak članka 85. stavka 2. takav da su sporazumi i odluke koji su zabranjeni tim člankom ništetni.
- 26 Stoga takva ništetnost utječe na sve prošle ili buduće učinke sporazuma ili odluke.
- 27 Slijedom toga, ništetnost iz članka 85. stavka 2. je unatragno djelujuća.

Troškovi

- 28 Troškovi Komisije, vlade Savezne Republike Njemačke i vlade Francuske Republike, koje su podnijele očitovanja Sudu, ne nadoknađuju se. Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenog,

uzimajući u obzir postupovne akte,

saslušavši izvješće suca izvjestitelja,

saslušavši usmena očitovanja stranaka glavnog postupka i Komisije Europskih zajednica,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske ekonomske zajednice, a posebno njegove članke 85. i 177.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća br. 17 od 6. veljače 1962. (SL 1962., str. 204. i sljedeće), a posebno članke 2., 3., 4., 5., 6., 7. i 9.,

uzimajući u obzir Protokol o Statutu Suda Europske ekonomske zajednice,

uzimajući u obzir Poslovnik Suda Europskih zajednica,

SUD,

u odgovoru na pitanja koja mu je presudom od 27. lipnja 1962. uputio Tribunal de commerce de Liège (Trgovački sud u Liègeu), odlučuje:

- 1. Puka potvrda primitka zahtjeva za izdavanje negativnog mišljenja ili notifikacije kako bi se na temelju članka 85. stavka 3. Ugovora o EEZ-u odobrilo izuzeće ne predstavlja pokretanje postupka na temelju članka 2., 3. ili 6. Uredbe br. 17.**
- 2. Propisnu notifikaciju jednog tipskog ugovora treba smatrati propisnom notifikacijom svih ugovora istog sadržaja, uključujući prethodnih, koje je sklopio isti poduzetnik.**
- 3. Ništetnost iz članka 85. stavka 2. proizvodi retroaktivan učinak.**

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourggu 6. veljače 1973.

[Potpisi]

* Jezik postupka: francuski